

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.**

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznani) se zaračunajo po nastopnih cenah; Inzerat na pol strani 400 D. na 1/4 strani 200 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 65 D, na 1/32 strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3. — Ponatisi iz „Kmetovalca“ so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 16. Ljubljana, 31. avgusta 1923. Letnik XL.

Obseg: Naše podružnice. — Kmet potrebuje izobrazbe. — Čistilni stroj za kmetijske podružnice. — Zimska rž in uspulun. — Lepa pšenica. — Gnojnične lajte. — Preskušnja kmetijskih strojev. — Odbiranje hmelja in hmeljskih rastlin. — Za izboljšanje gorenjskega planšarstva. — Vinogradništvo v Nemčiji in pri nas. — Vprašanja in odgovori. — kmetijske novice. — Ocena knjig. — Uradne vesti. — **Inserati.**

Naše podružnice.

Organizacija naše družbe sloni na podružnicah. Od delovanja podružnic so zavisni tudi njeni uspehi. Organizacija podružnic ni še do kraja izvedena. Imamo še mnogo krajev, kjer manjka sploh vsakega podružničnega dela. Zaraditega je želeli, da se podružnice povsod ustanove in da preprežejo vso deželo. V vsakem kraju bi morali imeti svojo kmetijsko podružnico. Danes jih štejemo 350.

V drugo je pa važno, da kmetijske podružnice tudi delujejo, kajti po delu se ravnajo uspehi. Podružnice so poklicane, da pospešujejo kmetijski napredek, vsaka v svojem okolišju. Vsaka podružnica mora na to delovati, da se v njenem področju podpirajo vse tiste kmetijske panoge, ki so v dotičnem kraju važne. Naši kraji so v gospodarskem oziru zelo različni. Imamo poljedelske, živinorejske, vinorodne, hmeljarske, gozdarske kraje. Različne razmere ene in druge podružnice zahtevajo tudi različni program za njeno udejstvovanje.

Da bodo podružnice uspešno delovale, jim je treba na čelu zavednih gospodarjev, vnetih za javni blagor, in mož, ki so zgledni tudi doma pri svojem gospodarstvu. Ni zadosti, da podružnica obstoji po imenu, da zbere članarino in razdeli tiste gospodarske potrebščine, ki jih dobi od družbe, ampak treba, da posega v razvoj našega kmetijstva z besedo in dejanjem. Podružnica naj prireja predavanja, poučne ogleda, gnojilne poskuse, krajevne razstave za povzdigo domačih proizvodov itd. Kmetovalci naj zazro v odbornikih nesebične in trudalju-

bive delavce za napredek domačega kmetijstva. Položaj za tako delovanje je danes v toliko ugodnejši, ker so po vseh okrajih nastavljeni državni ekonomski in pomočniki, ki imajo že po svojem poklicu, pa tudi po službenih navodilih nalogo, podpirati v vsakem oziru domače kmetijske podružnice.

Danes imamo že več podružnic, ki prav živo delujejo s pomočjo izposojanja raznih strojev, s pomočjo lastnih drevesnic, trtnic in drugih naprav.

Organizacija podružnic ni enotna. Imamo podružnice, ki obsegajo komaj okoliš ene župnije, pa tudi take, ki obsegajo področje vsega sodnega okraja. Nastale so, kakor je kazalo. Podružnice z večjim okolišem so bolj močne in navadno tudi bolj delovne, ker imajo bolj izbran odbor. Manjka jim pa ožjega stika med člani in tiste ugodne prilike, ki jo je treba za skupno porabo strojev in sploh za skupne prireditve in pogoste sestanke. Mokronoška podružnica šteje 347 članov, novomeška 334, dočim štejejo druge komaj po 20 članov in danes tudi že manj.

Naše podružnice imajo delo v svojem lastnem področju (izposojanje strojev, vzdrževanje drevesnic in trtnic, vzdrževanje skladišč za gospodarske potrebščine, prirejanje pouka in razstav, itd.) in delo nasproti glavni družbi.

Razne podružnice imajo s svojim udejstvovanjem že lepe zasluge v prid našemu kmetijstvu. Želeli bi bilo, da take delovne podružnice sem in tja tudi poročajo o svojem delovanju in da se ti uspehi pokažejo tudi v „Kmetovalcu“. Vsaka številka bi lahko prinesla zdaj iz tega zdaj iz drugega kraja kak kratek dopis. Taka poročila bi vsodbujevalno vplivala tudi na delovanje drugih podružnic. Danes pa

vse molči, tako da ni kaj poročati v družbenem glasilu.

Delovanje nasproti glavni družbi mora prihajati deloma od podružnic samih (vloge na višja oblastva potom družbe, prošnje, predlogi itd.), deloma od družbe kot take, ki mora skrbeti, da se razna vprašanja, ki so važna za skupen napredek našega kmetijstva in naše gospodarske politike obdelujejo tudi na sejah in zborovanjih kmetijskih podružnic.

V pokrajinah z enakimi gospodarskimi interesi se lahko organizirajo tudi Zveze kmetijskih podružnic, ki pa ne smejo ostati zgolj na papirju.

Delovanje podružnic je najbolj odvisno od delovnih moči. Če je odbor deloven in če se zaveda svojih nalog in svojih dolžnosti, potem raste podružnica in se lepo razvija. Če pa tega ni, potem gineva in razpada, kar je skrajno žalostno za vsa dotično okolico in kar jasno priča, da nam manjka zmisla za naše najbolj važne življenske interese.

Po mnogih podružnicah vlada danes pravo mrvtvilo in je skrajni čas, da jih zopet obudimo k življenju.

R.

Kmet potrebuje izobrazbo.

Večina prebivalstva naše države je kmetskega stanu. Kmet plačuje večino davkov, zato je dolžnost države, da kmetski stan podpira. Naloga kmeta pa je, da se stanovsko izobražuje. S primerno izobrazbo bo začel tudi naš kmet lažje in hitreje napredovati.

Vsak obrtnik in rokodelc se mora svojega obrta učiti. Obrtnik mora poznati sirovine, orodje in stroje, ki jih potrebuje za svoje obratovanje. Računati mora, kateri izdelki se mu bolj izplačujejo in kateri način izdelovanja obeta največ koristiti. Isto velja tudi za kmeta.

Naš kmetovalec dela, kar je videl pri svojem očetu in sosedu. Preveč prepušča uspeh svojega dela sreči in dobri letini. Ne pomisli, da je sam poklican skrbeti za boljše uspehe in da ima za to potrebne zmožnosti, ki jih mora s poukom razvijati in izpopolnjevati, da postane sposoben za uspešno kmetovanje, ki se kaže v tem, da z malimi stroški proizvaja bogate rastlinske in živalske pridelke.

Današnji kmetovalec mora dobro poznati lastnosti in sestavo svoje zemlje, potrebe rastlinskega življenja, redilne snovi, sestavo hlevskega gnoja in raznih umetnih gnojil; poznati mora ustroj živalskega življenja, sestavo in tečnost raznih krmil itd. Kmetovalec mora poleg z delom svojih pridnih rok gospodariti tudi z glavo, ki se je kaj naučila. Računati mora, katera kmetijska panoga se mu bolj izplača in kateri kmetijski stroki mora posvetiti več skrbi in pažnje. Če bode kmet tako delal, se bo začela kmetija kmalu razvijati na bolje in bo lahko služila za zgled tudi sosedom. Kmet bo zadovoljen s svojimi dohodki in bo postal zadovoljen in srečen na svoji domači grudi.

Kje pa naj dobi kmet potrebno priliko za svojo izobrazbo? Kratek odgovor na to se glasi: V kmetijskih šolah. Tam je mesto za vzgojo kmetijskih mladeničev. Ker pa vsak kmetovalec ne more poslati svojega sina v kmetijsko šolo, je dolžnost občin in merodajnih faktorjev, predvsem kmeta sa-

mega, da se vsaj na mestih večrazrednih ljudskih šol ustanavljajo kmetijsko-nadaljevalni tečaji. Tu naj se ob nedeljah, v zimskem času pa tudi ob delavnikih kmetski sinovi poučujejo o naprednem kmetijstvu. Ti tečaji naj se obvezno obiskujejo; skrb države pa bodi, da skrbi za učne moči.

Zadnji čas je, da se začnemo tudi v kmetijstvu šolati! Za zgled naj so nam drugi stanovi, ki v svoji izobrazbi in v združništvu stalno napredujejo. Če kmetje ne bomo tega uvideli, nas bodo drugi stanovi nadkrilili in bomo delali naposled tlako drugim stanovom na svoji lastni grudi.

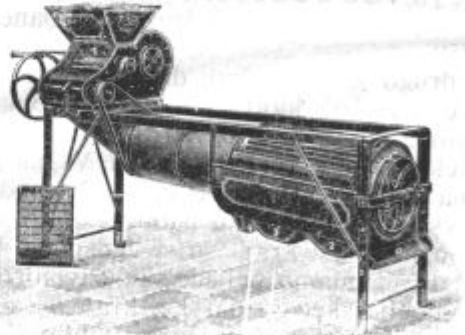
Želeti je, da bi klic po potrebi kmetijskega šolstva in po mladinskih organizacijah na kmetih našel več odmeva!

Matjašič, Logatec.

Čistilni stroj za kmetijske podružnice.

Čistilni stroji za žito so se po naši deželi že močno razširili, ker se čimdalje bolj uvideva potreba, da mora biti semensko blago čisto. Mnogi izmed teh strojev pa ne odgovarjajo več vsem zahtevam, ki jih imamo pri čiščenju semena. V tem pogledu so mali čistilniki z enostavnim čiščenjem sploh manj vredni. Danes ni dovolj, da se očisti seme od grašice in drugega več ali manj okroglozrnatega plevela, ampak treba, da se žito očisti tudi od ljulike, od ržne stoklase in da se žito loči tudi po svoji kakovosti, da se „sortira“ ali prebere, kajti za seme je treba prvovrstnega blaga. Težko zrnje daje močne rastline, te pa več pridelka.

Za tako popolno očiščenje žitnega semena in za prebiranje nam je treba boljših strojev, kakor so navadni „trijerji“. Izvrstno nam v to služijo takomenovani univerzalni čistilni in sortirni stroji, patenta „Heid“, kakor ga kaže pridejana pod. 26. S tem strojem je mogoče vsako žito popolnoma očistiti in prebrati v več vrst. S tem strojem se da ločiti ljulika in stoklasa od žita, pa tudi rž od pšenice in ravnotako tudi oves od pšenice in ječmena. Zgodi se včasih, da je treba tudi tako zmes sortirati.



Pod. 26. Univerzalni čistilni in sortirni stroj za žito.

Stroj, kakor ga kaže podoba, ima spredaj vertnico in stresalno sito, ki se da izmenjati, zadaj pa čistilni cilindri in sortirni plašč, s pomočjo katerega se žito prebira po kakovosti. Prvovrstno blago gre za seme in v prodaj, drugovrstno blago se ima porabiti doma.

Stroj je 3 m dolg in očisti v eni uri po 330 kg žita ali približno 12 do 15 mernikov. Kmetijska družba ima še nekaj takih strojev v zalogi in jih prodaja po 3500 Din komad.

To so stroji, kakršne bi morale imeti naše kmetijske podružnice za čiščenje žita, da pridemo sčasoma vendar enkrat tudi pri nas tako daleč, da bomo sejali semena domačih vrst, ki bodo v vsakem pogledu neoporečno dobra.

—r—

Zimska rž in uspulun.

Zimska rž ne daje na težki zemlji tako varnih pridelkov kakor pšenica. Zgodi se, da nam gre pozimi po zlu, bodisi da sploh slabo izkali ali pa da pozneje pod snegom pozebe, posebno v letih, ko je dosti snega, zemlja pa ni dosti zmrznila. V takih primerih se zimske rži rada prime snežna plesenj (lat. *Fusarium nivale*), ki jo popolnoma uniči. Skrajša se ni vedelo, zakaj rž v gotovih letih pozebe, sedaj se je pa dognalo, da je ta pozeba posledica glivične bolezni, ki se razvija pod snegom in uničuje mlado strn.

Pred to nevarno plesnijo se najbolj varujemo, če obdelujemo semensko rž z uspulunom, ki ga rabimo lahko na dva načina. Ali na ta način, da namakamo semensko rž v raztopini uspuluna, ali pa da rž samo poškopimo in jo s tem do dobrega zmočimo. Namakanje traja eno uro. Za 100 kg semena zadostuje v tem slučaju samo 40 l vode, v kateri raztopimo 100 g uspuluna. Če vzamemo 100 l vode, moramo raztopiti 250 g uspuluna. V drugem slučaju, če hočemo zrnje samo dobro poškopiti in na ta način zmočiti, rabimo za 100 kg rži samo 10 l vode in 50 g uspuluna, tedaj polovico manj, kakor pri namakanju. Do dobrega poškopljeno in z obračanjem in mešanjem zmočeno seme se pusti v kupu po 6 do 8 ur.

Tako obdelano seme je razgrniti po snažnih tleh na drobno, da se posuši in postane dobro za setev.

Uspulun se z enako dobrim uspehom rabi tudi proti snetjavosti žita in drugim glivičnim boleznim, ki se prenašajo po trosih, ki obvisijo na zrelem semenu. Kakor izpričujejo izkušnje, vpliva uspulun sploh ugodno tudi na kalenje in na krepko rast mladih rastlin.

Kmetijska družba ga oddaja v zaklopnicali po ¼ kg, t. j. 250 g, kar bi zadostovalo pri varčnem namakanju za 250 kg semena, pri škropljenju pa za 500 kg semena. Zaklopnica s to vsebino stane 35 Din.

Po drugih deželah je uspulun že več let v rabi.

—n.

Lepa pšenica.

Če hočemo pridelke pri pšenici dvigniti, je važno, da imamo dobro seme. Dobro pšenično seme se mora odlikovati po svoji lepoti in teži. 100 l take pšenice mora v naših razmerah tehtati najmanj 76 do 78 kg. Od domačega pridelka je treba odbirati najlepše zrnje za seme. Ni zadosti, da seme očistimo samo od plevela in slabega zrnja, ampak treba, da ga tudi sortiramo.

Če nimamo doma dobre semenske pšenice, poiščimo jo pri sosedih, saj se dobe v vsakem kraju gospodarji, ki se odlikujejo s svojimi pridelki, ki imajo bolj obdelane in bolj čiste njive in zato tudi

boljše pridelke. Če ni v domači vasi nič boljšega najti, pogledimo vum v druge vasi. Mogoče, da se tam dobe sploh boljše lege za pšenico, kajti klena in zdrava pšenica raste rajše v višjih in odprtih legah kakor pa v nižini in v zatišju.

Danes moramo povsod na to delati, da pospešujemo pridelke predvsem z domačim semerom in da v ta namen tudi seme skrbno odbiramo. V tem pogledu se moramo izpremeniti in moramo postati vse bolj izbirični kakor smo bili dosedaj. Izkušnje po raznih drugih krajih nas uče, da se da na ta način veliko dobrega doseči.

Rastline so v tem oziru tako ustvarjene kakor živali. Kakor moramo z odbiranjem plemenskih živali skrbeti za izboljšanje zaroda in živalskih proizvodov, tako moramo v rastlinstvu z odbiranjem semena skrbeti za izboljšanje pridelkov. Skrbni poljedelci odbirajo semenske rastline že na polju zunaj, da pridejo do boljšega semena in do večje rodovitnosti pri svojih pridelkih.

Bodimo tudi pri nas bolj izbirični! Skrbimo, da pridemo tudi pri nas s skrbnim odbiranjem do lepe in težke pšenice!

—r—

Gnojnične lajte.

Če imamo gnojnično jamo, je treba, da imamo tudi gnojnično lajto. Kjer ni jame, tam tudi lajte ni. Žal, da je pri nas še tako malo jam in lajt in zato tudi tako malo travniškega in drugega pridelka. Pri nas imamo cele vasi, v katerih ni dobiti ne ene gnojnične lajte! Dočim v Švici ni ne ene kmetije brez gnojnične jame in brez gnojnične lajte, da, še več, tam imamo kmetije, ki imajo po več gnojničnih lajt in gnojničnih vozov doma.

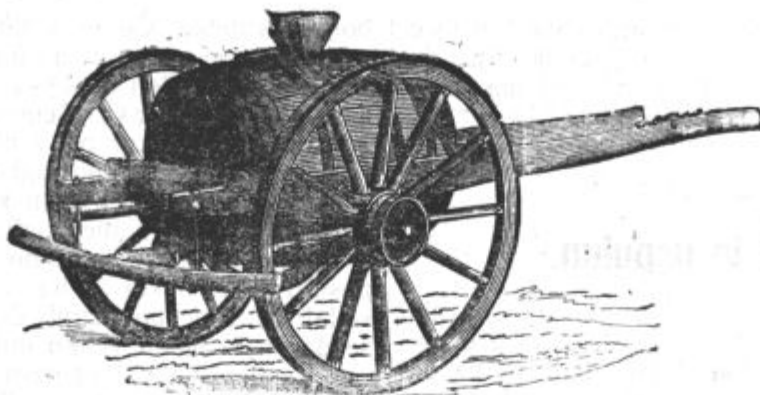
Dokler ne pridemo pri nas do gnojničnih jam, toliko časa je vse naše gospodarstvo z gnojem pomanjkljivo. Toliko časa smo sami krivi, če nimamo pravih uspehov po naših travnikih.

Gospodar, ki si omisli gnojnično jamo in gnojnično lajto, napravi pri nas že važen korak v izboljšanje svojega kmetijstva. Zato je klic po gnojničnih jamah in gnojničnih lajтах vreden, da ga v polni meri uvažujemo. V vsaki vasi bi morali imeti vsaj eno gnojnično lajto, ki bi se navsezadnje lahko izposojevala od soseda do soseda, če ni zaenkrat drugače mogoče.

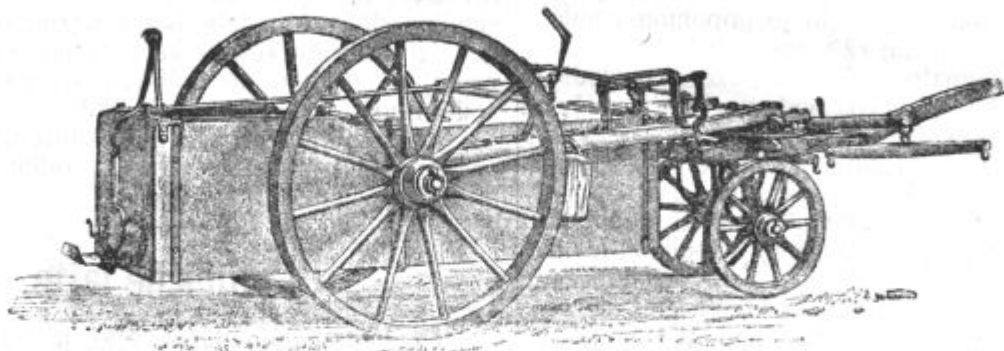


Pod. 27. Gnojnična lajta na navadnem vozu.

Gnojničnih lajt je več vrst. Za malega posestnika zadostuje gnojnična lajta (sodček) na dvokolniči, kakor jo kaže pod. 28. Taka gnojnična lajta je



Pod. 28. Gnojnični sod na dvokolnici.



Pod. 29. Švicarski gnojnični voz.

okretna in se po ravnih tleh tudi na rokah vozi. Za gnojenje sadnih vrtov je kaj pripravna.

Za splošno rabo se priporoča gnojnična lajta, ki jo s pripravnimi legnarji lahko spravimo na vsak navaden voz, kakor jo kaže pod. 27. Take lajte bi se morale pri nas po deželi sploh razširiti. Stroški zanje niso tako visoki, da bi jih ne zmožel tudi naš rhanjši posestnik. Namesto nalašč v ta namen izdelane podolgaste lajte, se dajo za to porabiti tudi sodi od olja ali pa vinska posoda, ki ni več za to porabna. Te vrste gnojničnih lajt morajo imeti zadaj poseben razpršilnik, da se gnojnica razdeli.

V vsej vzhodni Švici imajo za to posebne gnojnične vozove. Sredi voza je štirioglasta gnojnična truga, nizko pri tleh umeščena. S pomočjo sprednje preme se da voz na mestu obračati, tako da je prav okreten in prav poraben za ondotne sadne vrtove, ki so v gričastih legah. Kakor kaže pod. 29., ima tak švicarski gnojnični voz tudi vso potrebno opremo za škropljenje itd. Ti gnojnični vozovi so dražji, vendar se jih je nekaj vpeljalo tudi že v tukajšnje kraje. Svojo veliko vrednost imajo zaradi svoje okretnosti in porabnosti v gričastih krajih.

Preskušnja kmetijskih strojev.

Na drž. kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel. se je vršil 3. jun. t. l. tečaj za kmetijske stroje. Udeležilo se ga je nad 50 kmetovalcev tudi iz oddaljenih krajev, nekaj celo iz Kranjske.

Iz zanimanja je bilo posneti, da so take prireditve važne in da se kmetovalci zanimajo za novejša orodja in stroje. Sicer jim nudijo v to potrebno priliko tudi razne razstave in sejmi, vendar jim je bolj ustrezno, če spoznavajo stroje pri delu pod nepristranskim vodstvom strokovnjakov.

Razen strojev in orodja, ki so last zavoda, so dale na razpolago več strojev tudi znane tvrdke Melichar-Bächer (zaloga v Št. Jurju) in Ježek (zaloga v Mariboru).

Ko se je razložilo pomen posameznih strojev, so se preskušali na dvorišču šole najprej stroji za čiščenje žita (veternice in trijerji) za droljenje zrnja, stroji za setev itd. Nato se je z ročnim in vprežnim planetom, z raznimi okopalniki (plečkami), osipalniki itd. delalo na polju, v drevnici in v vinogradu. Zelo dobro je šlo delo pri pesi s tremi na en brano-

vlek priklenjenimi lahкими plečkami. Tako se je z eno mulo hkrati okopalo po tri vrste. Preskušali so se univerzalni in drugi plugi različnih tipov, enostavni in obračalni, pa tudi dvolemežni kultivatorji z vzmeti, razruševalci, skarifikatorji, razne brane za polje (tudi take tipa Osborne za vzmeti) in za travnike, razni valjarji ter enostavne vlačce za njive.

Ker je prejšnji dan močno deževalo, ni bila tukajšnja težka zemlja v pravem stanju za te poskuse, vendar se je dalo spoznati prednosti pa tudi napake enega ali drugega orodja. Mnogi kmetovalci so poskusili lastnoročno plužiti in so se na ta način najboljše prepričali o porabnosti dotičnega pluga. Ocenil je stroje vsak zase z ozirom na svoje razmere, ker se ni šlo za konkurenco med tvrdkami, temveč le za priliko izbiranja za različne razmere in potrebe.

Take prireditve nameravamo tudi v bodoče ponavljati. Želeti pa je, da bi dalo več tvrdk svoje izdelke na razpolago. Saj je to zanje najučinkovitejša reklama.

Slednjič moramo omeniti slabo skušnjo s po pravilom starih strojev od takih tvrdk, ki nimajo

zastopstva v Jugoslaviji. To velja posebno za stroje za košnjo. Pri nabavi takih strojev naj si naročniki zagotovijo dovolj nadomestnih delov, katere naj sami preminjajo. Stroje naj pa nabavljajo le pri takih tvrdkah, ki imajo svoje zaloge v tuzemstvu in se naj prej prepričajo o njih solidarnosti.

Ponudbe raznih mehanikov naj pa sprejemajo z veliko previdnostjo. Današnje razmere so pač take, da skuša eden drugega brez sramu izkoriščati.

I. Belle, Št. Jurij.

Odbiranje hmelja in hmeljskih rastlin.

Hmeljarska družba je izdala na vse hmeljarje sledeči oklic:

1. Vsled preobilnega, posebno dušičnatega gnojenja in morda tudi vsled izrednih vremenskih razmer je letos zraslo v poedinih nasadih nekaj prav dolgih, deloma tudi z listjem obraslih kobul, za katere kupci ne marajo. Takih kobul ne mešajte z drugimi, lepo doraslimi kobulami, ker vam pokvarijo ceno vsega pridelka. Če se med desetimi kobulami nahaja le ena dolga, bo kupec določil ceno po dolgi, ne pa po ostalih lepih kobulah. Sortiranje hmelja se torej vedno obilno poplača in obenem povzdigne ugled našega hmeljarstva v obče.

2. Vsak zaveden hmeljar se mora baviti tudi s selekcioniranjem hmeljske rastline. Stari in z neenakovrstnimi rastlinami zasajeni, v nizkih legah ali na močvirnati zemlji se nahajajoči hmeljniki se naj opuste in nadomestijo z novimi ramačnimi in rodovitni zemlji.

V svrhu selekcioniranja si mora vsak zaveden hmeljar že sedaj pred obiranjem v lastnem ali sosednjem hmeljniku določiti in primerno označiti one rastline, od katerih bo s pomladjo dobival potrebno število sadik.

Priporočamo našim hmeljarjem, da se ravnajo po tem nauku, ki je potreben za napredek naših nasadov in za povzdigo naše hmeljske trgovine.

Za izboljšanje gorenjskega planšarstva.

Pašniške razmere v gorenjskih planinah zahtevajo izboljšanja v enem in drugem pogledu. Ondotna živinoreja trpi, ker ji manjka zadostne krme. Nepobitno dejstvo je, da živinoreja nazaduje po planinah, in sicer poglavito zaradi nezadostne pašne, ki jo manjka po gozdih in pašnikih. Gozdna paša se krči, ker se gozdi čim dalje bolj zaraščajo in ker se gozdni zakon iz l. 1852. ne da dobro v sklad spraviti z interesi gorenjskih živinorejcev.

Nujna potreba, da se poleg gozdarstva izboljšajo tudi prilike za gorenjsko živinorejo posebno v gozdih verskega zaklada, je bila planinskemu odboru za radovljški okraj povod, da je sklical v Lesce planinsko zborovanje, prvo te vrste, na katerem naj se pojasni težki položaj gorenjskih planincev in na katerem naj se store tudi potrebni koraki za povzdigo planšarstva.

Dasi je uredba gorenjskega pašništva za nadaljnji razvoj živinoreje eno najbolj važnih vprašanj

tamkajšnjega gospodarstva, se je zbralo 16. avgusta 1923. v gostilni pri Krištofu komaj 40 interesentov, kar jasno kaže, kako malo se zavedamo svojih nalog. Najmanj je prišlo tistih, za katerih koristi se je šlo v prvi vrsti pri tem zborovanju. Od strani povabljenih oblasti so se udeležile vse. Navzoč je bil šef kmetijskega oddelka Sancin, šef gozdne uprave dvorni svetnik Rustja, zastopnika komisije za agrarne operacije okrajni glavar dr. Spiller in višji agrarni svetnik Presel, zadnji kot planinski nadzornik, kmetijski svetnik Rohrmann kot zastopnik Kmetijske družbe, okrajni ekonom Sustič in živinorejski instruktor Hladnik. Zborovanje je otvoril načelnik planinskega odbora Ažman, ki je v pozdravnem govoru pojasnil namen shoda in se zahvalil komisiji za agrarne operacije za delo, ki se je v zadnjem času z lepim uspehom započelo v prid gozdni paši po verskozakladnih gozdih.

Izmed navzočih udeležencev se je na to oglašilo deset gospodarjev z različnimi prošnjami, željami in pritožbami, ki so se tikale gozdne in planinske pašne. Odgovarjali so navzoči zastopniki oblasti in dajali pojasnila, s katerimi so se udeleženci zadovoljili. Šlo se je za planine na Jelovci, Krmu, Gvonjaču, Kleku, Peklu, na Grajski planini pri Mrzlem studencu in za Leško planino.

Kmetijski svetnik Rohrmann je pojasnil na to ugodni položaj močno razvitega in dobro podprtega gozdarstva napram zanemarjenemu pašništvu in poudarjal, da imamo za varstvo pašništva na planinah in po gozdih prav dobre zakone, ki se pa žal ne izvajajo. Gozdno pašo v verskozakladnih gozdih je treba urediti s pomočjo nove uredbe nega postopanja ali s pomočjo odkupnega postopanja. Ker so prilike za gozdno pašo zelo različne, je treba v vsakem primeru komisionelno dognati, po katerem načinu je služnostne pašne pravice urediti. Odkupno postopanje naj se izvede z odstopom sveta, ki ga pa ni ceniti po denarni vrednosti, kakor to zakon predvideva, ampak po pašni vrednosti, torej po številu živine, ki ima po uredbenih listinah pravico do pašne. Gozd bi se na ta način ločil od pašne, kar pa ni le v interesu gozdarstva, ampak tudi v interesu intenzivnejšega pašništva, ki mora tudi v bohinjskih planinah prodrati, če hočejo Bohinjci svojo živinorejo izboljšati.

Šef kmetijskega oddelka Sancin je poudarjal važnost živinoreje za gorenjsko stran in obljubil podpirati zlasti živinorejske in pašniške zadeve, ki naj se snujejo po Bohinju in drugod. Za Bohinj je posebno važna sirarska šola, ki jo želi pokrajinska uprava ustanoviti in za katero bi se morali Bohinjci z vsemi silami zavzeti.

Sprejele so se na to soglasno sledeče resolucije, ki jih je osvojil tudi planinski odbor:

1. Da se takoj in brez odlošanja prične z intenzivnim delom za ureditev služnostnih pašnih pravic in da se k temu pritegne planinski odbor;

2. da se v ta namen takoj nastavijo za reševanje planinskih in servitutnih vprašanj en pravnik, ki mora biti domačin in dva izvedenca, ki se morajo stalno baviti s tem vprašanjem. Sploh se naj izpopolnijo oblasti za agrarne operacije, in sicer tako glede uradništva, kakor tudi glede potrebnih kreditov. Tozadevno se opozarja na podrobno utemeljene

predloge, ki jih je stavila komisija za agrarne operacije poljedelskemu ministrstvu o priliki sestave proračuna za 1923/24.

3. Centralna oblast naj naroči svojim organom, da gredo prizadetim na roke.

4. Verski zaklad in erar naj tako gospodarita, da ne bo v škodo živinorejcem in lastnikom servitutnih pravic.

5. Takoj se naj izdela zakonski načrt, po katerem bi se popravile planincev krivice, ki so se jim zgodile pred 70 leti s takratno ureditvijo zemljiških bremen. Tak načrt naj se potem takoj predloži skupščini.

6. Ustanove se naj posebni melioracijski fondi za zboljšanje planin.

7. Osnuje naj se takoj planiski svet, kakor je predviden v zakonu (§ 10 dež. zak. z dne 16. maja 1909, št. 18.)

8. Pri planiskih odborih se naj takoj osnujejo permanentni odseki, ki naj rešujejo tekoče posle.

9. V Bohinju pričeto delo za otvoritev sirarske šole se naj dovrši in šola čimprej odpre.

Bivši poslanec Grafenauer je predlagal, da bi se tudi popravila pota po planinah. Ta predlog je bil sprejet.

Te resolucije se predlože: ministrstvu za kmetijstvo, ministrstvu za šume in rude, predsedstvu pokrajinske uprave, šumski direkciji, komisiji za agrarne operacije, Kmetijski družbi za Slovenijo in vsem parlamentarnim klubom, da se z vso avtoriteto zavzamejo za pravične zahteve naših gorenjskih planšarjev.

R.

Vinogradništvo v Nemčiji in pri nas.

(Dalje in konec.)

Obdelovanje tal je dovolj intenzivno, plevela v vinogradih ne trpe. Kjerkoli položaj vinograda dopušča, obdelujejo tla s plugom, ker se dela z njim hitreje in ceneje ter se vdomačuje plug vedno bolj vsled vedno večjega pomanjkanja poljedelskih delavcev, ki čim dalje bolj silijo v industrijo.

Gnojenje se vrši v določenem redu ter se uporablja poleg hlevskega gnoja tudi umetna gnojila.

Vez je ob žičnih vzgojah zelo enostavna — rozge se vtaknejo med dve sporedni žici — vršičkanje se pa vrši kakor pri nas.

Trsne bolezni — peronosporo in oidij — pokončujejo smotreno. Poleg teh bolezni jim dela veliko škodo seneni ali kisli črv. Tudi proti temu škodljivcu že imajo uspešno sredstvo v dr. Sturmovem prašku.

Ko začne grozdje zoreti, se vinogradi zaprejo ter se postavi poljska policija, ki niti gospodarju ne dovoljuje v vinograd, razen ob gotovih dneh. Ta običaj se je ohranil iz srednjega veka.

Trgatev v nemških vinogradih ni prijetna ter ne nudi tiste idilično-vesele slike kakor pri nas. Bere se kolikor mogoče pozno, ko je grozdje popolnoma zrelo. Ako pa nastopi še plemenita gniloba, ki jim pridelok požlahtni, vendar pa tudi občutno zmanjša, se zavleče trgatev v pozno jesen, do konci novembra. Iz tega plemenito-gnilega grozdja, oziroma jagod, pridelajo jako koncentrirane, goste, sladke mošče, iz katerih nastane v teku par let vino, ki predstavlja najfinejše buketno vino; vsled razmeroma malih množin takih vin je cena tako visoka, da je

ta žlahtna kapljica dostopna le redkim srečnim zemljanom. Tako je n. pr. stalo na gradu Johannisberg l. 1922. 310 l takega jagodnega izbora 474.000 nemških mark; marka je bila takrat nekaj več vredna nego danes naša jugosl. krona.

Splošno se pri trgatvi strogo loči zdravo grozdje od bolnega, kakor tudi posamezne bolne jagode od zdravih. Poleg primernih vrst je ravno temu dejstvu pripisovati visoke kvalitete vin, ki jih pridelujejo.

Od trsnih vrst sta na prvem mestu drobna graševina (renski rizling) in silvanec, ki po svoji kakovosti izborno izpolnjujeta drug drugega ter dasta prvovrstno kvalitetno buketno vino. Vse druge vrste stopajo za njima zelo v ozadje. Rdeča vina Porenja — Aumanshäuser in Oberingelheimer — s katerimi hočejo izpodrivati v Nemčiji francoska bordoška vina, so sicer najboljša rdeča vina v Nemčiji, vendar pa nič posebnega.

Vinogradniki so združeni v vinarskih zadrugah, kjer zadržnim potom nabavljajo vinogradniške potrebščine, imajo pogostokrat skupne zadržne stikalnice ter prodajajo vino skupno na javnih dražbah.

In pri nas? Položaj našega vinogradništva je našim vinogradnikom dovolj dobro znan. Zato se hočem dotakniti samo par točk.

Povest o trni uši že spada med zgodovino razvoja našega novodobnega vinogradništva. Vinogradi so se obnovili in se še obnavljajo na podlogah, ki k sreči niso mnogoštevilne in povečini odgovarjajo razmeram. Z novimi nasadi je prišlo v naše vinograde precej plemenitih vrst, ki so manjkale v starih nasadih. Žalibog pa se je sprejelo tudi mnogo slabih vrst, ki po svoji kvaliteti ne spadajo več v nove nasade, zlasti v krajih, kjer bi se lahko pridelovala kvalitetna vina. Vendar pa še najdemo mnogo nedostatkov v tej smeri, kar je pripisovati pomanjkljivi strokovni izobrazbi naših vinogradnikov. V bodoče bi si naj dobavljali vinogradniki trsni material iz državnih trsnic, kjer se jamči, da so oddane vrste dobre in pristne ter cepljene na primernih podlogah.

Obdelovanje in pokončavanje trsnih bolezni ne zaostaja mnogo za onim v Nemčiji, samo da delo v vinogradih mnogokrat zaostaja vsled preobilnega dela, ki ga imajo istočasno v drugih panogah kmetijstva.

Trgatev pri nas pa je v primeri s trgatvijo v Nemčiji zelo enostavna; kvečjemu, da se podbira gnilo grozdje pred glavno trgatvijo. Sortiranje, oziroma branje onih vrst, ki spadajo skupaj, pa je v naših vinogradih s tako zelo mešanimi vrstami skoraj nemogoče ali vsaj zelo otežkočeno.

Povprečno zaostajajo naša vina daleč za renskimi; vzrok je v prvi vrsti velika mešanica neprimernih trsnih vrst, kakortudi pomanjkljivo kletarstvo. Vendar pa se še najdejo tudi v naših krajih vina, ki se smejo postaviti smelo na stran dobrim renskim vinom, izvzemši jagodni izbor iz plemenitognilega grozdja. Tem vinom manjka samo slovesa, kar so si Nemci znali pridobiti za svoje pridelke že davno ter ga drže še danes z zdravo in primerno reklamo.

V tem oziru bo imelo vinogradniško zadržništvo, ki je pri nas še komaj v povojih, važno in častno nalogo.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinole na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Kadno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 85. Od 18 mesecev starih kuncev (domačih zajcev) mi je tekom 10 dni poginilo 15. Ko sem poginule živali preiskal, sem opazil, da imajo vsi bolna jetra. **Kakšno bolezen imajo domači zajci?** (L. Sch. pri Sv. L.)

Odgovor: Vaši kunci imajo najbrže bolezen, ki jo imenujemo z znanstvenim izrazom Gregarinosa. Te boleznii se zajčerejci zelo boje, kajti tam, kjer nastopi, uniči navadno vso mladež. Povzročijo jo bakteriji takozvani kokcidiji, ki se v velikih množinah razpasejo po črevah in jetrih, se izločujejo z blatom in pri tem okužijo tudi druge živali. Mladi kunčji zarod navadno podleže tej bolezni ter je vsako zdravljenje brezuspešno. Največkrat nastopi po uživanju zelene krme, in sicer s sledečimi znaki: Žival težko diha, je mirna, čepi v kakem temnejšem kotu, za krmo ne mara, hujša vidno in končno pogine. Jetra poginulih živali kažejo polno rumenkastih pičic, vsled katerih izgleda, kakor da so jetra gnila. Če ta bolezen kje nastopi, je najbolje vse živali poklati, prostore, kjer so prebivali kunci, temeljito razkužiti, ali po možnosti celo uničiti ter potem šele nanovo pričeti z rejo drugih zdravih živali. Po izkušnjah zadnjih let se domneva, da je posredni povod tej bolezni pomanjkanje soli v krvi, vsled česar se lažje zabrani nastop tej bolezni, če se zdravim živalim poklada dnevno malo količine kuhinjske soli. Sol baje da živalim tiste moči, ki lažje premagajo kokcidije. Ko so pa kunci enkrat po tej bolezni napadeni, potem ne pomaga niti sol niti kako drugo zdravilo.

Vprašanje 86. V moji kašči se je zaredil hroščec, ki mi grozi uničiti pšenico. Skušal sem ga odpraviti z žveplanjem prostorov, toda je le malo pomagalo. **Kako uničim žitnega žužka?** (I. Č. v G.)

Odgovor: Hroščec, ki ste nam ga poslali na ogled in vam uničuje žito v kašči, je črni žitni rilčkar ali žužek. Ta nastopi navadno v kaščah, kjer je obilo žita. Skriva se po kotih, v razpokah tramovja ter v špranjah desk. Žužek se hitro množi in napravi z izjedanjem zrnja veliko škodo. Pri tem škodljivcu je še posebno nevarno to, ker ne dela škode na vrhu kupa, ampak znotraj v njem, na dnu ali v kotih, tako da ga je težko pravočasno opaziti. Najboljše sredstvo proti rilčkarju je snaga, prezračevanje žitnice in svetloba, pa tudi preobračanje in premetavanje žita. Razpoke po tramih in tleh je dobro zamazati z apnom ali katranom. Smeti je skrbno odstraniti iz vseh kotov ter paziti sploh na največjo snago. Če se je pa ta škodljivec kje zaredil, ga moramo uničevati z vsemi mogočimi sredstvi. Napadeno žito je takoj spraviti iz žitnice in prenesti na drugi kraj. Žužka uničujemo s tem, da poklagamo v žitnico suknjene ali volnene cunje, ovčjo kožo ali kaj takega, kar jih privabi, da se vanje poskrijejo in zbirajo. Cunjje je vsak dan pregledati in uničiti v njih zbrane rilčkarje. Žito, v katerem se nahaja ta škodljivec, očistimo na ta način, da ga spravimo v krušno peč, ki naj ima do 50 odstotkov toplotne, da hroščeci poginejo, žito pa še vedno ostane kaljivo.

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca septembra sledeča predavanja: V nedeljo, 2. septembra: 1. v Sevnici ob Savi; 2. v Me-

žici; 3. v Križevcih. V soboto, 8. septembra: 1. v Zagorici pri Št. Vidu; 2. v Brusnicah. V nedeljo, 9. septembra: 1. v Vrhah nad Krko; 2. v Dornovem; 3. v Begunjah (okr. Logatec); 4. v Suhorju; 5. pri Sv. Antonu na Pohorju; 6. v Medelici, Prekmurje; 7. v Gornjih Petrovcih, Prekmurje.

Na drž. podkovski šoli v Ljubljani se prične polletni podkovski tečaj dne 1. oktobra t. l. Za vstop je vložiti do 15. septembra na ravnateljstvo drž. podkovske šole v Ljubljani s kolekom za 13 Din kolekovano prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. učno izpričevalo; 5. npravstveno izpričevalo in 6. ubožni list. Vsako prilogo, če še ni kolekovana, je kolekovati s kolekom za 1 Din. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prosto stanovanje; skrbeti pa morajo sami za hrano in učne knjige. — Drž. podkovska šola v Ljubljani, 18. VIII. 1923.

Znižane voznine obiskovalcem III. Ljub. velesojma. Da se izogne neprilikom, sporočamo, da imajo posetniki III. velesojma na progi Maribor-Ljubljana in Rakek-Ljubljana 50% popusta v vseh razredih samo na osebnih vlakih in ne na brzovlakih, ker je to vsled prenapoljenosti brzovlakov v lokalnem prometu vsled pomanjkanja vagonov tehnično neizvedljivo. — Vendar to nič ne škodi, ker so zveze z osebnimi vlaki tako ugodne, da pač ni potreba uporabljati brzovlakov. Poleg 50% popusta na vseh osebnih vlakih naše kraljevine pa velja isti popust tudi za direktne brzovlake na progi Djevdjelija - Beograd - Ljubljana, torej na južni železnici od Zagreba do Ljubljane brzovlaka št. 13 in 14.

Športni pes je naslov glasilu, ki ga je začel izdajati klub ljubiteljev športnih psov v Ljubljani (Poljanska 59) in ki si je nadel nalogo, gojiti čistokrvne pasme psov, posebno tudi **psov čuvajev**, ki igrajo v gospodarstvu važno vlogo. Tudi zunaj po deželi naj se sčasoma nadomesti razna šćeneta z dobrimi čistimi domačimi pasmami, kakor je n. pr. istrijski ovčar, ki ga imamo že tu in tam udomačenega. Ljubiteljem psov priporočamo, da se zanimajo za cilje tega društva, ki hoče povzdigniti tudi rejo gospodarskih psov. Člani društva prejemajo list brezplačno. Članarina znaša letno Din 25.

OCENA KNJIG.

Nonius, Postanak i gojitbena izgradnja pasmine; današnje stanje gojidbe. Spisal Miroslav Steinhausz. Ta knjižica je izšla kot tretji zvezek knjižnice Hrv. Slav. gospodarskega društva v Zagrebu. — Od vseh konjskih plemen, ki se goje v kmetijsko naprednejših krajih naše države, je gotovo najvažnejše pleme „Nonius“, ki nam predstavlja tip konja, najbolj odgovarjajočega potrebam malega kmetovalca. Saj je vsakemu našemu konjerejcu znano, da imamo v Sloveniji med žrebci precejšnje število živali tega plemena. — To primeroma še mlado pleme se je začelo gojiti 1816. leta v ogrski državni žrebčarni Mezöhegyes, odkoder se je razširilo po Ogrskem, Češkoslovaškem, Rumunskem, Poljskem in po naših krajih. Pisatelj te knjige je priznan strokovnjak in gotovo edini danes živeči specialist v tej stroki. V svoji knjigi je opisal zgodovino tega plemena, njegovo važnost za kmetijstvo in za vojno ter mere za pospeševanje „Noniusa“. Ker se pri nas v veliki meri zanimamo za povzdigo domače konjereje, nam je ta knjiga res prav dobro došla. Knjiga je okusno opremljena, izšla je na 109 straneh, ima 7 izvornih slik, 3 rodoslovja in 26 pedigrejev, kajti pisec je v njej izbral rezultate svojega mnogoletnega študija in izkustva. Naročiti jo je pri Hrv. Slov. gospodarskem društvu v Zagrebu in stane 25 Din.

Glasnik ministarstva Poljoprivrede i Voda, službeni organ kmetijskega ministarstva, je letos začel izhajati. Ta glasnik

ima namen objavljati v službenem delu: a) zakone, uredbe, pravilnike, razpise, važne naredbe; b) spremembe osebja; c) poročila kmetijskega ministrstva, in sicer letna, mesečna ali prigodna; v neslužbenem delu: a) članke in razprave; b) razne strokovne objave; c) književni pregled. Izvezek, ki je pred kratkim izšel, vsebuje uredbo o ustroju kmetijskega ministrstva od 2. aprila 1920. l. in specialne kmetijske šole, zakone za srednje, nižje in specialne kmetijske šole, zakon o organizaciji drž. vzornih posestev, zakon o kontroli semena, zakon o uničevanju rastlinskih škodljivcev, o ustroju drž. žrebčarn, uredbo o svilgojski službi, zakon za pospeševanje sadjarstva in vinogradništva, zakon o državnih ekonomih, o kmetijskih postajah, o drž. klasni loteriji, pravilnik o uredbi oblastnih kmetijskih inspektorjev, pravilnik za srednje kmetijske šole. — II. zvezek obsega: razne pravilnike za nižje kmetijske šole in tečaje, pravilnike za polaganje izpitov za profesorje in učitelje na nižjih kmetijskih in specialnih šolah, začasnih pravilnik za kmetijske gospodinjske šole in tečaje, pravilnik za ustanovitev sosveta za kmetijski pouk, naučni pregled, program za kmetijski pouk za vojake, program za izpite na raznih kmetijskih šolah, poučni program in načrt za nižje kmetijske šole, pravilnik in norme o kontroli semena, pravilnik za dodelitev podpor iz dobička drž. klasne loterije. Vsak zvezek stane 10 Din in se naročuje v kmetijskem ministrstvu.

Mlekarstvo, spisal dr. Stjepan Filipović, založila knjigarna St. Kuzli v Zagrebu (Ilica 30). Hrvatje so zopet dobili knjigo, ki naj služi pospeševanju mlekarstva, ki je pri njih še malo razvito. Ta knjiga, ki je izšla kot prva številka Zemljoradničke knjižice opisuje v poljudni obliki po najnovejši znanosti in praksi celotno mlekarstvo. Najprej navaja stanje mlekarstva v Evropi po vojni in potem v naši državi ter poveča posebno pozornost razvoju mlekarstva pred vojno v Sloveniji. Nadalje opisuje tvorbo mleka v vremenu, lastnosti mleka in kako se mlečnost zviša, molžo, ravnanje z mlekom, kako se izdelujeta maslo in sir, ovčje mlekarstvo, ki je pri nas zelo malo poznano. Ob koncu navaja preizkušnjo mleka, uporabo mlekarških odpadkov in bakterije, ki delujejo v mleku in mlečnih izdelkih, jih zboljšujejo ali kvarijo. Ta knjižica je zelo priporočljiva vsem, ki se bavijo z mlekarstvom, kajti v njej dobijo marsikatero dobre nauke za zboljšanje v tej po-

sebno za Slovenijo važni kmetijski panogi. Kdor se zanima za napredek mlekarstva, naj si to knjigo naroči, iz nje bo črpal marsikateri dober nauk.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnikstva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijskih družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

- Braslovče**, v nedeljo, 23. septembra 1923. ob treh popoldne v braslovški šoli;
- Dolenja vas pri Ribnici**, v nedeljo, 30. septembra 1923. o polštirih popoldne v šoli v Dolenji vasi;
- Kostanjevica**, v nedeljo, 16. septembra 1923. ob osmih zjutraj v „Društveni dvorani“;
- Loka pri Zidanem mostu**, v nedeljo, 16. septembra 1923. ob osmih zjutraj v „Društveni sobi“;
- Poljčane**, v sredo, 19. sept. 1923. ob 3. pop. v občinski pisarni;
- Prevalje**, v nedeljo, 16. septembra 1923. o poldevetih popoldne v „Društveni dvorani“;
- Stara Fužina**, v nedeljo, 16. septembra 1923. o polštirih popoldne v prostorih sirarne v Stari Fužini;
- Stari trg pri Rakeku**, v nedeljo, 16. septembra 1923. ob osmih zjutraj v dvorani konsumnega društva;
- Sv. Lovrenc na Dravskem polju**, v nedeljo, 16. septembra 1923. po rani službi božji (ob 8. zjutraj) v bralnem društvu;
- Sv. Tomaž pri Ormožu**, v nedeljo, 16. septembra 1923. po rani sv. maši v mežnariji;
- Šoštanj**, v nedeljo, 30. sept. 1923. po večernicah v cerkveni hiši;
- Tomišelj**, v nedeljo, 16. sept. 1923. o polenajstih popoldne v šoli;
- Višnja gora**, v nedeljo, 23. septembra 1923. po prvi sv. maši v „Društveni dvorani“;
- Zavrč**, v nedeljo, 16. septembra 1923. po rani službi božji v stari šoli.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 111, v M. 16 glav.):		
1 par dobrih konj	12.500	—
Voli in krave (prigon v Lj. 74, v M. 544 glav.):		
1 lg žive teže I.	12.50 do 14.—	12.— do 16.25
1 „ „ II.	11.25 do 12.50	11.50 do 12.50
1 „ „ III.	10.— do 11.25	9.50 do 11.50
1 „ „ krave, klobasarije	7.25 do 8.75	8.25 do 9.25
Teleta (prigon v Lj. 4, v M. 6 glav.):		
1 kg žive teže	18.75 do 21.25	—
Prasiči (prigon v Lj. 56 majhnih pujskov, v M. 111 glav):		
1 komad 6—8 tednov stari	382.—	300.— do 550.—
1 „ 3—4 meseca	—	750.— do 850.—
1 „ 5—7	—	1200.— do 1325.—
1 „ 8—10	—	1450.— do 1500.—
1 „ enoletni	—	1850.— do 2350.—
1 kg žive teže, pol pitani	—	22.50 do 25.—
1 „ mrtve	—	21.50 do 30.—
Kože:		
1 komad konjske kože	—	150.— do 225.—
1 kg goveje kože	—	20.50 do 22.—
1 „ telečje kože	—	23.— do 30.—
1 kg prasičje kože	—	8.— do 10.—
1 „ gornjega uanja	—	105.— do 190.—
1 „ podplalov	—	100.— do 140.—
Perutnina:		
komad, piščanec	15.— do 25.—	15.— do 30.—
„ „ kokoši	36.— do 50.—	50.— do 60.—

	Ljubljana	Maribor
Mleko, maslo, jajca, sir:		
1 liter mleka	3.75 do 4.—	3.50 do 4.—
1 „ smetane	—	15.—
1 kg čajnega masla	70.—	—
1 kg surovega masla	55.—	—
1 „ holjnjskega sira	45.— do 50.—	45.— do 47.—
1 „ sirička	10.— do 12.—	7.— do 10.—
1 jajce	1.25 do 1.50	1.50 do 1.75
Žito:		
1 q pšenice	425.—	425.—
1 „ rži	375.—	400.—
1 „ ječmena	350.—	350.—
1 „ ovsu	350.—	350.—
1 „ prosa	350.—	400.—
1 „ koruze	340.—	375.—
1 „ ajde	400.—	450.—
1 „ fižola, ribnič n	550.—	—
1 „ fižola, prepeličar	600.— do 700.—	500.—
Vino:		
1 liter dolenskega vina 1922, (v kleti)	4.50 do 5.50	5.50
1 „ „ 1921,	7.50 do 8.—	—
1 „ štajerskega „ 1922,	5.— do 6.—	—
1 „ ljutomercana 1921, (v kleti)	8.50 do 10.—	—
1 „ banatskega vina	3.— do 3.50	—
Krma:		
1 q sladkega senna	125.—	1.250
1 „ kislega senna	75.— do 9.2.—	—
1 „ slame	50.— do 75.—	75.— do 87.50
Kurivo:		
1 m ³ trdih drv	187.— do 200.—	170.—
1 „ mehkih drv	55.—	110.—

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

«Kmetovalec» izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: inserat na pol strani 400 D, na 1/2 strani 200 D, na 1/3 strani 100 D, na 1/4 strani 65 D, na 1/5 strani 35 D. Vsaka beseda v „Mailh naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz «Kmetovalca» so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

št. 16. Ljubljana, 31. avgusta 1923. Letnik XL.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

- Grahora, mešana z ržjo ali ječmenom, po Din 6.25 za kg.
- Inkarnatna (rdeča) detelja, po Din 25.— za kg.
- Pokončna stoklasi po Din 15.— za kg.
- Pšenica, semenska dioseška po Din 5.25 za kg.
- Rž, semenska, loosdorfska, po Din 5.50 za kg.

Umetna gnojila:

- Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagnskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.
- Apneni dušik, 18—20% po Din 260.— za 100 kg franco vreče. Vreče po 75 kg.
 - Kalijeva sol, 42%, po Din 150.— za 100 kilogramov.
 - Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260.— za 100 kg z vrečami.
 - Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 175.— za 100 kg. Vreče po 100 kg
 - Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160.— za 100 kg. Vreče po 80 kg.
 - Thomasova žlindra, vsebujoča 17—18% raztopne fosforove kisline v vrečah po 100 kg.

Krmila:

- Lanene tropine po Din 5.— za kg. Vreče po 50 kg
- Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe po Din 5.— za kilogram v vrečami. Vreče pa 75 kg
- Osušeni rezki sladkorne pese po Din 3.50 za kilograma z vrečami vred. Po znižani ceni 2.50 jih oddamo onim naročnikom, ki prijavijo naročila takoj, predno zaključimo tozadevno oddajo.
- Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram na drobno Din 7.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8.— za kg, na drobno Din 8.50 za kg, najmanj 5 kg.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

- Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.
- Vinski eponit po Din 70.— za kg. Poština posebej
- Gumijevi trakovi po Din 220.— za kg.
- Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 10.— komad.
- Gumijeve cevi po Din 20.— za 1 m.
- Ročni žveplalniki po Din 80.— za komad.
- Trtne škropilnice po Din 500.— za komad.
- Urania zelenilo se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.
- Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštine.
- Žveplo, dvojno rafinirano, po Din 5.— za kg.
- Žveplovni trakovi na asbestu, najfinejši, po Din 16.— za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

- | | | | | | |
|-----------------|-------------|--------|--------|--------|-------|
| Kose prvovrstne | 45 cm, | 60 cm, | 65 cm, | 70 cm, | 75 cm |
| | po Din 30.— | 32.— | 38.— | 34.— | 35.— |
- Brusni kamni, prvovrstni, bergamaški po Din 6 za komad.
 - Brusni kamni, rogaški po Din 2.— za komad.
 - Uspulun, sredstvo za razkuženje semena, v zaklopnicah po 1/4 kg po Din 35.— za komad.
 - Antiavit v varstvo setev pšenice, turšičice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semer

vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabei, kokošmi itd. je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 50 gramov za 625 dinarjev, 1/4 kg 20—, 1 kg 80— Din.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Posnemalniki, Jubilea.

za 50 l po	Din 625— za komad
" 75 " "	" 700— " "
" 100 " "	" 1250— " "
" 125 " "	" 1300— " "

Slamoreznice po	Din 1500— za komad
Brane VA	455— " "
Ročni okopavalnik	280— " "
Obračalni plugi UW 7	700— " "
Vinogradniški plugi	370— " "
Podzemni plugi	400— " "

Trijerji, znamke Heid po Din 3500— za komad.

Obračalni plug W7 po Din 900— za komad.

Stroj za izdelovanje masla (pinje) po Din 200— za komad.

Travniške brane A2 po Din 650— za komad.

Travniške brane, A1 po Din 750— za komad.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znamkah najmanj pa skupaj Din 5.— sicer se naznanila ne objavijo.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Stiskalnice in mlince za sadje

in grozdje, mlince za moko in zdrob, najboljšje viste, na pokon, in vso drugo železino nudi po zelo ugodni ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Okopalnike in osipalnike

za koruzo in krompir, kosilnice, obračevalce sena, vitle, mlatilnice, motorje, žitne čistilnice sadne mlince in preše in vse druge kmetijske stroje dobavlja

K. in R. Ježek, tovarna strojev in livarna, Maribor.

Prodaj

že nekoliko rabljenih gepelj, a še v najboljšem stanju po zelo ugodni ceni. Alojz Prešeren, Hrače št. 5, pošta Lesce Gorenjsko.

Dva konja

stara 5 let in 2 in pol leti ter 20 mesecev starega plemenskega bika prodaja IVAN POTOČNIK, posestnik, Dobračevo, pošta Žiri.

Pri sedanji neznosni druginji

je prisiljen vsak prevdaren kmet ali delavec, da kadar gre na semenj, da si za težko prisluženi denar nakupi obleke in perila; v prvi vrsti si ogleda, na kateri stojnici bo dobil trpežno in solidno izdelano močno blago po nizki ceni. Zato poiščite na sejnih v Kočevju, Moravčah, Zagorju ob Savi, Krškem, Lukovici, Vel. Laščah, Smartnem pri Litli, Žažemberku, Rähenburgu, St. Vidu pri Zatični in vseh večjih sejnih po celi Sloveniji stojnico z velikim napisom: **ALBERT KORINSEK, Smartno pri Litli**, kjer dobite po neverjetno nizki ceni močne baržanaste, sukne in čajgaste hlače, spodnje hlače, srajce iz koepra-grafina in celirja ter druge stvari (vse lastni izdelki). Kdor kupi pri meni enkrat, ostane za vedno moj odjemalec.

Sadno drevje in trsje

Drevesničarsko in trsničarsko podjetje: Ivan Dolinšek, St. Ili, pošta in postaja Velenje (odlikovana na sadni razstavi v Celju 1922 s prvim odlikovanjem) nudi visokodebelnate jablane, breskove in marelične grmiče, enoletne okulante na kutini in jablane na divjaku. Ameriški ključi in cepilno trsje.

20 letošnjih italijanskih jerebičark

se kupi. Ponudbe na: Karol Planinšek, Mirna.

Cementni zarezani strešnik (falz)

betonske cevi, vratne podboje i. dr., in portland cement nudi F. Banda in drug, Karlovska cesta 8.

Pravi italijanski brusni za kose

se dobe pri tvrdki Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Vrtnarja

za graščino na Štajerskem, s popolnim znanjem v zelenjadnem in cvetličnem vrtnarstvu, kakor z znanjem čebelarje, se takoj sprejme. Oženjen ali samci. Poizve se pri upravi lista.

Nekdanja škofovska vinska klet

je zopet otvorena. Točijo se črna pristna vina.

Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljubljani na Martinovi (Ahacjevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zeljšča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.

Klepalne stroje,

najnovejše in najboljšje vrste, kose, srpe, osle in vse druge potrebščine za stavbe, kmetijstvo in obrt nudi in se priporoča A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Gospodarski oskrbnik

teoretično in praktično izobražen, oženjen, veče slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika, tudi cirilice, z večletno izvrstno prakso, išče primereno mesto. Gre tudi kot soujemnik. Cenjene ponudbe pod „Oskrbnik“ na poštni predal št. 12, Ptui, Štajersko.

Verige,

električno varjene in patent ameriške, vseh debelosti, za vsakovrstne potrebe; poveznice za hlude, žladre, stranice, verige za govedo, za pse, za vodnjake, tudi po posebnem naročilu razpošilja po železnici ali po pošti vsako množino

L. Fürsager, Radovljica.

Dnevne tvorniške cene. Pri večjem odjemu in trgovcem popust.

Reform

steklenice za konzerviranje sadla in mesa so najboljšje in najcenejše. Glavna zaloga za Jugoslavijo pri tvrdki Lovro Petovar, Ivančkovci. Ceniki na zahtevo!

Prave

Turške kose

neprekosljive ostrine, različne bruse, dobre srpe dobite najceneje pri Sošarič, Petan in Erker, Ljubljana, Resljeva cesta 20.

Dijaki,

tudi dečki ljudske šole, dobe popolno oskrbo. Gradišče, Hiltšerjeva ulica 7, II. nadst., vrata 13.

Dva srednješolca

se sprejemata na dobro hrano in zračno stanovanje z električno lučjo v Ljubljani. Naslov: Upravništvo „Kmetovalca“.

Hlude, gozdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Hrlja, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnico. Plačilo se najvišje dnevne cene.

Lepo domače platno, izredno trpežno in

laneno preje izdelajo najceneje tkalnica „KROSNA“, Ljubljana, Zrinskega cesta 6 (nasproti cerkve sv. Jožefa.) Sosejma tudi laneno prejo v tkanje. Zamenja platna za predivo. Na zahtevo pošilja vzorce.

Fizol

vseh vrst kupim stalno po najvišjih dnevnih cenah. Bor. Sbil, Kočevje.

Stole,

tipne in lepo izdelane, priporoča Teharska lesna industrija, pošta in postaja Store pri Celju. Razpošilja na drobno in debelo. Zahtevajte cenik!

Priznana najboljšje

peklenske kose (Höllensensen)

priporoča založnik in samoprodajalca te znamke za jugoslavijo tvrdka F. S. Škrobar, Višnja gora. — Preprodajalcem ugodne cene!

Iv. Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta
šivalni stroji in stroji: pletenje

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje potuje brezplačno.

Pisalni stroji „A D L E R“
Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:
DÜRKOPP, STYRIA, WAPPENRAD.
10 letne garancije.

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemamo se v to stroko spadajoča opravila.

Solidno delo!
Cena zmernel Točna potrežba!

Standard Oil Co of Jugoslavia v Zagrebu

priporoča p. n. naročnikom svojo stalno zalogo:
bencina, petroleja, parafina, vseh vrst mineralnih strojnih olj za avtomobile.

Tozadevne Informacije in naročila sprejema glavno zastopstvo:

G. Menardi, Ljubljana,

Trubarjeva ulica 2.

Telefon št. 62.

KOSE

prima avstrijski produkt, 1

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene
kod

„ORBIS“ d. d.

Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema

**primerne
inserate**

po cenah,

ki so razvidne na
poglavju.

Objavljenje bo ime-
lo vedno zadovoljiv
uspeh, kajti „Kme-
tovalec“ izhaja
dvakrat mesečno v
30 tisoč izvodih ter
je razširjen po vseh
slovenskih deželah.

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD

v Ljubljani, Marijin trg št. 8., reg. zadr. z o. z.

sprejema vloge na knjižice in plača čistih

7%

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega
davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi za
vloge v tekočem rač. obrestovanje po dogovoru.

Podeljuje kratkoročne trgovske in
personalne kredite najkulantneje.

Kmetska posojilnica

ljubljanske okolice **v LJUBLJANI**

registroy, zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **5%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter
ih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

RMEČKI POSESTNIKI!

Pri prodaji ali nakupu po-
sestev boste imeli

najboljši uspeh

če se obrnete pri prodaji ali
nakupu na

„POSEST“

obl. konc realitetna pisarna
Ljubljana, Poljanska cesta 12

Na prodaj in v zamenjavo veliko
kmečkih posestev, vinogradov,
mlinov in žag.



Mestni trg št. 10.

Kemični laboratorij

za izdelovanje desinfekcijskih
sredstev.

Arborin za zatiranje škodljivcev
na sadnem drevju.
Sanitol za desinfekcijo pri na-
lezhljivih boleznih.

Portland--cement

v vsaki množini in po tovarniški
ceni vedno v zalogi. Trgovci
dobijo primeren popust.

Prodajni urad portlandskega cementa

A. Pečevnik, Ljubljana

Pisarna in skladišče, Cesta na
južno železnico.

Perutnina

donaša velik dobiček le
takrat, če se uporabljajo

valilni stroji.

Vsake 3 tedne, tudi v najhujši zimi lahko
izvalite 50 do 20.000 jajc. Z valilnim stro-
jem lahko vsak otrok obratuje. Siguren
uspeh. Za velesojm znižana cena. Vsi za-
htevajte takoj pojasnila od

M. ZAKRAJŠEK, Ljubljana,
Marijin trg 1, »li pa si oglejte stroje na
Ljubljanskem sejmu, pav. »K« koja 52a.
Gen. zast. tov. NICKERL & Co., Dunaj.

Novo! Špecialna Novo!
izdaja

III. ekon. fin.

dela Almanaha SHS. 1923.

iz materijala I. zvezka Almanaha SHS.
Poljedelstvo, gozdarstvo, rudarstvo, vodne
moči, finance, industrija in trgovina. Pre-
gledi, statistika, institucije, združenja. Po-
pis vseh bank, trgovin in industrije cele
države. V latinici. Okoli 25.000 naslovov.
700 strani kvart formata. Cena Din 100.—.
Knjigarne 30% popusta. V predplačilu se
pošlje franko. Po povzetju poština in ovoj-
nina. To delo z 2. zvezkom almanaha SHS
(VI. in V. del) daje kompletni informativni
materijal in naslove cele države.
Uredništvo Almanaha, SHS, Zagreb, Marovska 30.

Kmetijska družba

ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje
knjige:

Zvezek	Cena D
2. Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	1.—
3. Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	1.—
5. M. Kostanjevec: O užitnini od vina in mesa	3.—
8. Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	1.—
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	2.—
12. Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	1.50
13. O sestavljanju in setvi travnih mešaníc. (Weinzierl-Turk)	2.50
14. Ing. Anton Šivic: Po- ljudno navodilo za mer- jenje lesa	10.—
15. Steuert - Jamnik: So- seda Razumnika konje- reja	2.50
Živnozdr. ovro Tepi- na: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerej- cem	12.—

Vlometre „Bernadot“ — Asbeste
 bombaž in prašek — Eponit —
 Francosko želatino — Lipovo oglje
 Marmornat prašek — Modro ga
 ilico — Natrijev bisulfit — Ribji
 mehur — Špansko zemljo — Ta
 min — Žveplo v prahu — Limo
 novo kislino — Vinsko kislino —
 Sodo bicarbono — Strupa proste
 barve itd. ima v zalogi po naj
 nižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep) najpriprostejše,
 najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanjosti, dalje

zidno opeko

Na željo pošljemo popis in ponudbe.

Spretni zastopniki se sprejmejo.

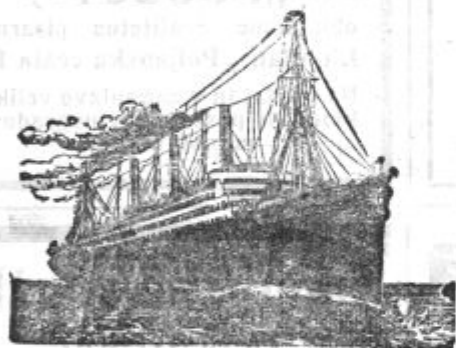
Hamburg Amerika linija

in

United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA



Kolodvorska ulica šte. 210.

Sprejema potnike v ju
 žno in severno Ameriko,
 izdaja točna pojasnila in
 prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane
vsak teden.

Glavno zastopstvo
 za Jugoslavijo

J. G. Drašković
 Zagreb

„B“ Cesta pri dr
 žavnem kolodvoru

Podružnice:

BEOGRAD, Balkanska ulica 25. SUŠAK, Jovo Gj, Ivošević, Karolinska
 c. 160. SPLIT, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. GRUŽ, Ivo Lovričević.
 BITOLJ, Gjorgje Dimitrijević & Kom., Bulevard Kralja Aleksandra 187.
 VELIKI BEČKEREK, Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

LAN

goden ali negoden

kupi ali zamenja

za platno.

TOVARNA SINKOVEC
Grosuplje.

Sirarja

(Svicarja)

veščega vseh mlekarskih
 poslov z nastopom službe
 1. septembra 1923. **išče**

Mlekarska udruga
Virovitica, Hrvatska.

Stanovanje prosto.

LJUDSKA POSOJILNICA

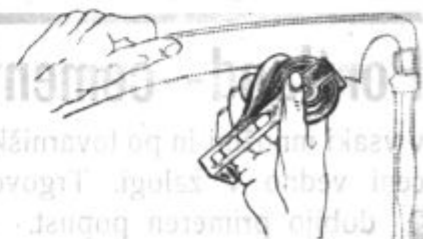
v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge po



5%



„Satan“

najnovjša iznajdba namesto klepanja in
 brušenja kos. Najboljša svetovna kosa je
 „GORENJSKA KOSA“ zato rabite in za
 htevajte to. Dobi se pri:

IVAN SAVNIK, Kranj, Gorenjsko.